

Ge din fyrfota vän

60
VIKTIGA SEKUNDER!

Om din hund eller katts munhälsa

Den moderna hund- och katthållningen har precis som för människan drastiskt ändrat djurens matvanor snabbare än vad evolutionen hunnit med. Detta har fått konsekvenser för hur våra tänder och tandkött mår. Vi människor har kompenserat detta genom tandborstning.

På samma sätt har våra tama katter och hundar frångått sitt naturliga jagande och intensiva användande av tänderna för att stycka, slita och gnaga. Även vår medvetna avel har ibland fört med sig oönskade effekter som tex en större benägenhet att få problem med tänder och tandkött.

Precis som för oss själva måste vi djurägare ta ansvar för våra husdjurs munhälsa. Den goda nyheten är att det tar max 60 sekunder om dagen att hjälpa din fyrfota vän.

Det är framför allt mindre raser som oftare tidigt drabbas av tandsten. Även större hundraser kan drabbas men i mindre utsträckning. Hundar och katter har inte problem med karies och hål på samma sätt som människan varför en tandvårdsstrategi i dessa fall endast behöver rikta sig mot att minimera plack och inflammation i tandköttet.

Hos katter får vissa individer tand- och tandköttproblem i samband med skiftet från mjölk-tänder till permanenta tänder samt vid könsmognad. Att ha lite extra koll under denna period är därför att rekommendera.

Tandborstning och munvård behöver inte vara jobbigt. Med lite träning kommer du upptäcka att det ofta för med sig en hel del andra positiva effekter i din och din hund eller katts relation.

Kom ihåg att det inte behöver bli perfekt direkt. Dålig tandborstning är bättre än ingen, och det är ok om man i början gör det kort och snabbt för att gradvis vänja både sig själv och sin vän vid denna nya rutin.

Tack till LegVet Tina Mannerfelt och våra tålmodiga fotomodeller för möjliggörandet av denna skrift.

Gingivit

De vanligaste problemen i munhålan på en hund eller katt är tandköttinflammation (gingivit på läkarspråk) och tandlossning (parodontit). Båda är inflammation i tandens stödjevåvner och orsakas av att bakterier får sitta kvar på tand och tandkött under längre perioder. Munnen är perfekt miljö för bakterier då det är både varmt och fuktigt.

Bakterier som får sitta kvar på tand och tandkött under en längre tid lämnar efter sig slaggprodukter i form av plack. **Plack i randen mellan tanden och tandkötet är där problemet börjar.**

Första tecknet inflammation i tandkötet är rodnad och blödning när man borstar tänderna. Snart tar sig infektionen allt djupare längs tandroten ner i tandkötet. Allt eftersom infektionen får härja fritt kryper tandkötet tillbaks och tandhalsar blottas. I ett slutskede har djupt liggande tandkött och tandben blivit infekterade, rothinnan förstörs och gradvis löses käkbenet upp med tandlossning som följd.

Om en hund förlorar en hörntand eller en av de större tänderna bak i käken är det inte bara tuggförmågan som försämras. Käkens stabilitet är beroende av de stora tandrötterna. Utan dessa kan käken i värsta fall försvagas upp till 50-60%.

Titta i munnen

En frisk mun har ett ljus rosa tandkött. Är tandköttet rött är detta ett tecken på tandköttinflammation. På den unga hunden är tänderna vita. Viss missfärgning kan dock förekomma. Är munnen frisk blöder inte tandköttet vid tandborstning, tandköttet täcker tandhalsar och man känner att tänderna sitter fast. Hunden nedan behöver regelbunden tandborstning för att förebygga plack då både hörntänder och de bakre tänderna börjat få missfärgningar och begynnande plack. Tandköttet ser bra ut.

Utöver att se över tandstatus och tandköttets skick finns det andra skäl att lite då och då titta sin hund eller katt i munnen. Det är inte ovanligt att veterinärer får plocka bort pinnar som i bilden nedan (1). Ibland har dessa suttit så länge att man kan se att bakterier fått fäste eller att tandköttet börjat växa över och blivit infekterat.

Som du ser på bilden har hunden även en skadad tand (2).

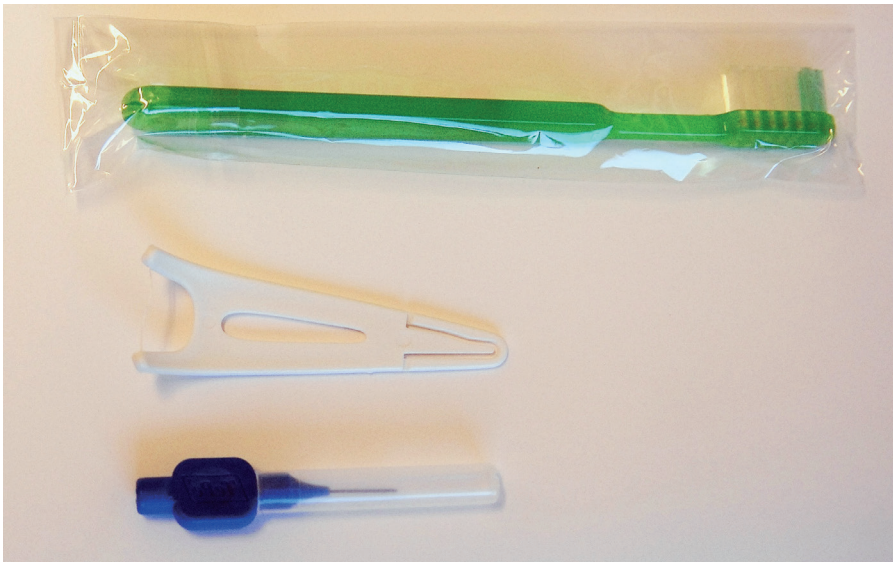

Hjälpmedel

Det du behöver är mjukaste möjliga tandborste för små barn. För mer avancerad munvård kan du även använda mellanrumsborste och tandtråd. Men för de allra flesta räcker det med en liten mjuk tandborste.

Tandkräm är inte nödvändigt, men kan vara ett sätt att göra upplevelsen mer positiv om den smakar gott för djuret. Tandkräm innehåller ofta lite slipmedel samt rengörande medel som gör tandborstningen effektivare.

Fluor kan vara mycket giftigt för hundar och katter varför man **ALDRIG** skall använda tandkräm avsedd för människor.

Att borsta tänderna

För hundar upp till 4-5 års ålder räcker det oftast att borsta utsidan av tänderna, framförallt de i överkäken.

Den enklaste tekniken är att hålla ihop hundens mun, sticka in tandborsten och borsta. Använd samma tryck som du skulle använda på ett litet barn. Det är rörelsen fram och tillbaka som är det viktiga. För hårt tryck kan skada tandköttet.

Borsta precis som du skulle göra på dig själv. När du börjar komma längre bak i munnen får du sticka in borsten under kinden och fortsätta borsta fram och tillbaka. Ett par drag på respektive yta räcker.

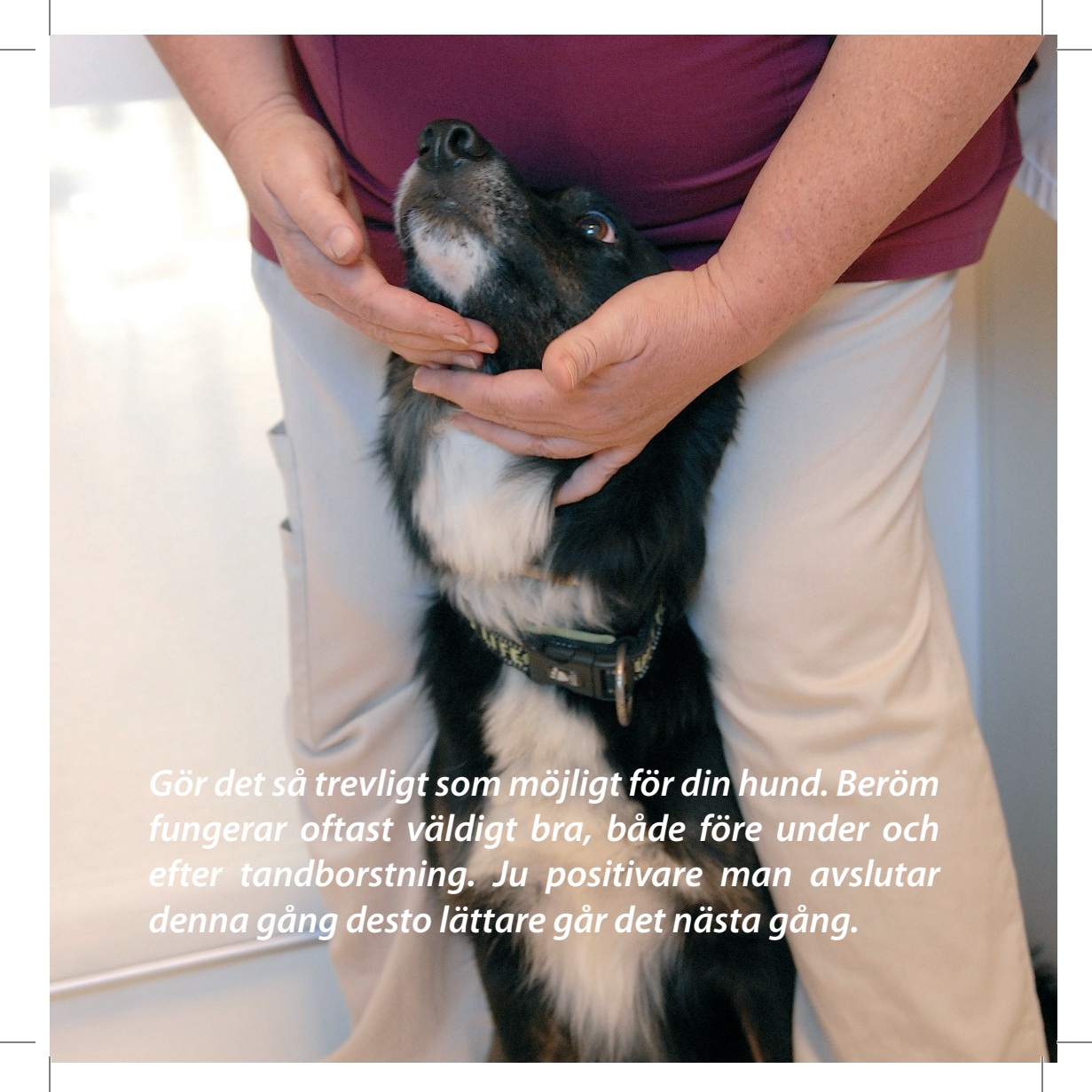
Det är viktigt att vinkla borsten så att den är i vinkel med övergången mellan tanden och tandköttet. Lite uppåt för överkäken som på vänstra bilden nedan och lite nedåt för underkäken.

På hundar som är lite äldre kan det vara befogat att även borsta insidan av tänderna. Om hunden inte är van vid att borsta tänderna kan det vara klokt att först börja borsta utsidan under en tid för att efter några veckors borstning försöka sig på insida med.

Mindre hundar kan man sätta på ett bord eller lägga. Lämpligt kan vara att borsta tänderna på sin vän i samband med att man själv gör det. Det är lättare att komma ihåg men kan även ha en pedagogisk effekt på hunden att "alla i flocken" gör samma sak.

Har man en större hund som vill backa undan kan man placera hunden i ett hörn som på bilden till höger.

A close-up photograph of a black and white dog, possibly a Border Collie, being held by a person. The person is wearing a maroon t-shirt and white pants. Their hands are gently supporting the dog's face from below, with fingers spread. The dog is looking upwards and to the left. The background is a bright, out-of-focus indoor setting.

Gör det så trevligt som möjligt för din hund. Beröm fungerar oftast väldigt bra, både före under och efter tandborstning. Ju positivare man avslutar denna gång desto lättare går det nästa gång.

Mellanrumsborstar och tandtråd

I vissa fall kan det vara nödvändigt att komma åt bättre, t.ex. om tandköttet krupit tillbaka på de bakre tänderna och blottat del av roten. Rötterna är här ytliga och man kan ibland se ett litet hål eller som en liten brygga under tanden mot tandköttet då dessa tänder har två rötter som går lite isär.

Teknikerna är de samma som på människor för mellanrumsborstar och tandtråd. En välhanterad hund kommer acceptera detta, men i många fall kan man få vara lite bestämd för att visa vad som gäller. Tänk "vänligt men bestämt" så går det i de flesta fall mycket bra.

Den naturliga munfloran

Det är viktigt att poängtera att bakterier i munnen i sig är bra! De är en del av immunförsvaret och matsmältningen. Dom gör mycket nytta och är till viss del livsnödvändiga.

Det som förorsakar problem är när de får fäste på tand och tandkött och kan kolonisera områden där plack bildas och sedan växer i utbredning. Det är därför viktigt att man som vardagsrutin avlägsnar dessa med regelbunden tandborstning.

Det finns fall då man ibland vill avlägsna bakterier från munhålan, tex vid akuta inflammationer, efter ett större ingrepp eller operation. I dessa fall används ofta klorhexidinlösning. Korsiktigt är detta utmärkt, men det är viktigt att man inte slentrianmässigt använder sig av dessa substanser då dessa stör eller dödar av bakteriefloran i munnen. Tar man bort bakterierna kan istället svamp få fäste och ett nytt problem har skapats.

Följ din veterinärs ordination och börja inte på eget bevåg lägga upp en behandlingsstrategi innehållande klorhexidin. Bakteriedödande substanser skall ses som ett tillfälligt och tidbegränsat stöd som komplement till tandborstning. Hos människa rekommenderas att man inte använder denna typ av produkter mer än 2 veckor åt gången på grund av oönskade biverkningar.

Andra förebyggande åtgärder

Det finns en del annat du utöver tandborstning kan göra för att förbättra din hunds mun- och tandstatus.

Några enkla saker är:

- Låt hunden tugga på tuggben och mägben
- Morötter är ett bra mellanmål som erbjuder lite tuggmotstånd
- Ge mat som inte är upplöst, tex torra kulor gör att hunden tuggar mer
- Titta din hund i munnen minst en gång i veckan. Är tänderna hela? Sitter något kvar i munnen som inte skall vara där? Är tänderna missfärgade?
- Be veterinären titta hunden i munnen när ni tex vaccinerar hunden
- Låt din veterinär rekommendera vad du skall använda vid svårare problem
- Fundera på vilket belöningsgodis du använder. Innehåller det socker är inte bra för tänderna.

Ju fler olika åtgärder du kan kombinera desto bättre resultat.

Kosttillkott

Det finns en del kosttillskott och naturmedel som hävdar effekt på plack och tandsten. Då det saknas vetenskaplig dokumentation och säkerhetsdata på dessa produkter kan vi i denna skrift inte förespråka dessa.

Varning

Tänk på att märgpipor i för tunna skivor lätt kan locka hunden att bita för hårt med de bakre tänderna. Resultatet blir allt för ofta frakturer i de bakre tänderna.

Frenetiskt gnagande på tennisbollar har visat sig kunna slipa ner tänder. Luddet på bollarna är gjort för att tåla extremt slitage och är i längden starkare än emaljen. Bilden nedan är just från en sådan hund som inkommit till veterinär för sina tandproblem.

Gnagande på stenar är ett annat beteende man bestämt skall försöka bryta.

DECAPINOL®

DECAPINOL® GEL

Decapinol gel innehåller delmopinol, en så kallad katjonisk surfaktant, samt hyaluronsyra.

Användningsområde: Decapinol är ett hjälpmedel vid behandling av tandköttsinflammation (gingivit) och vid förebyggande av tandlossning (parodontit). Decapinol hämmar plackbildningen och fungerar som komplement till tandborstning och annan mekanisk tandrengöring.

- **Hund och katt** - Efter mekanisk bottenagning av tandsten – som ett flytande bandage samt motverkande av nya plack och stöd vid behandling av tandköttsinflammation genom regelbunden tandborstning med Decapinol Gel.
- **Häst** – efter rensning av foderfickor.

Hur fungerar det?

Decapinol blandas med saliven i munnen och bildar en barriär som hindrar bakterierna från att fästa på tandytorna och tandköttet. Det blir då svårare för bakterierna att föröka sig och återuppbygga plack mellan tandborstningarna. Decapinol tränger in i det plack som redan har bildats och gör det mjukare så att det lättare kan borstas bort. Decapinol gel gör rent samtidigt som det bevarar en naturlig munflora.

Decapinol gel för veterinärt bruk tillhandahålls av N-vet AB och kan beställas på www.n-vet.se

Bakterier

Plack

Gingivit

Parodontit

N-vet
L Ä K E M E D E L

Tel: 018-57 24 34, Fax 018-57 24 32
E-post: anders@n-vet.se
www.n-vet.se

N-vet 2015-02-03